

Lahjakkuuden tunnistaminen ja tukeminen koulussa

Professori Kirsi Tirri

Kasvatustieteellinen tiedekunta

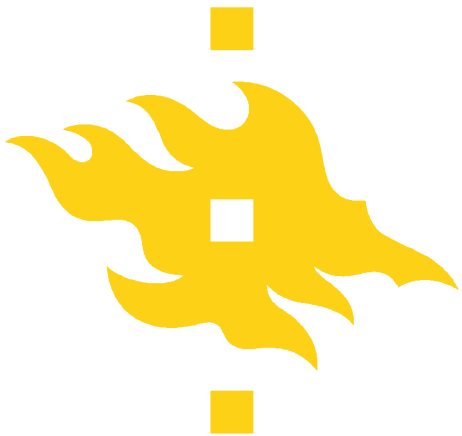
Helsingin yliopisto

Eniten luettujen artikkelien joukossa joulukuussa 2014

Tirri, K. & Kuusisto, E. (2013).
How Finland Serves Gifted and Talented Pupils
Journal for the Education of the Gifted
36 (1), 84-96.

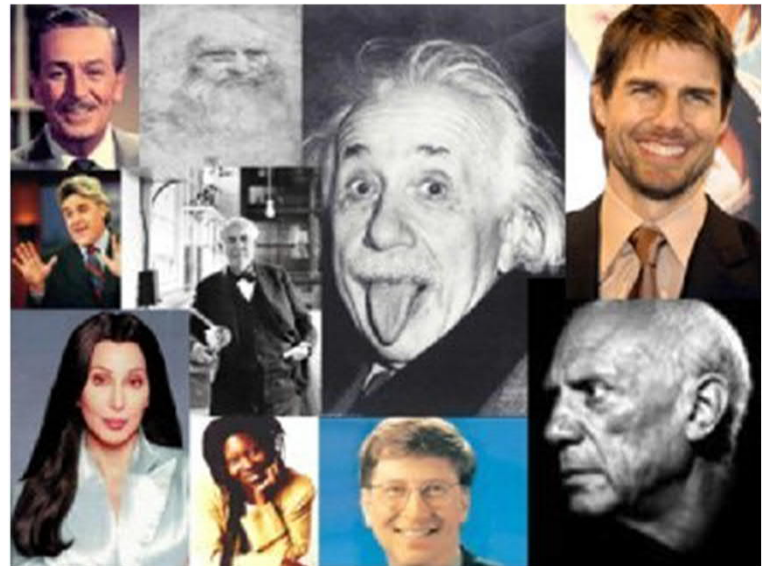
Tirri, K. (2019). Den seneste udvikling i Finland i forbindelse med undervisning for højtbegavede. *Kognition & Pædagogik*, 29(111/112), 48-49.

Mitä on lahjakkuus? (gifted)

- Selvästi keskitason yläpuolella olevaa kyvykkyyttä yhdellä tai useammalla kykyalueella
- Jokaisen kykyalueen ikäluokan kyvykkäin 10% on lahjakkaita
- Luontainen kyvykkyys kehittyy kasvun ja informaalisen harjoittelun kautta

(Gagne, 2004; 2010)

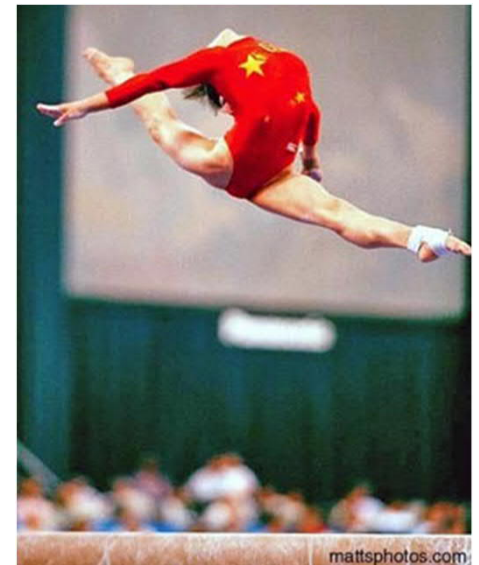

Erityislahjakkuus (talented)

- Ilmenee harjoituksen tuloksena suorituksissa, jotka ovat selvästi keskitason yläpuolella yhdellä tai useammalla alueella
- Jokaisella ammatillisella kentällä taidokkain 10% on erityislahjakkaita
- Erityislahjakkuuden kehittyminen on edellyttänyt harjoittelua ja systemaattista harjoitusohjelmaa, jossa on pyritty ennalta asetettuihin tuloksiin ja päämääriin

(Gagne, 2004; 2010)

Lahjakkuuden kehittymisprosessi

- Vaikuttavina tekijöinä ovat ympäristö sekä yksilön sisäiset tekijät kuten motivaatio ja persoonallisuus
- Lahjakkuuden virittäjinä toimivat koti, koulu, esikuvat, toverit ja harrastukset
- Lahjakkuuden tunnistaminen tietyllä kykyalueella on olennaista, jotta yksilöä voidaan tukea ja ohjata sen systemaattiseen kehittämiseen
- Lahjakkaat tarvitsevat riittävän vaativia haasteita ja opetusohjelmia, joissa lahjakkuus voi kehittyä erityislahjakkuudeksi

(Gagne, 2004; 2010)

Miten rohkaista lahjakasta oppilasta kasvamaan?

- Korkeat tavoitteet ja lämmin tukea tarjoava ympäristö
- Oikean tason rehellinen arvioiminen ja konkreettinen apu oppijalle

Lahjakkaiden opetus (Tirri & Laine, 2013)

Opintojen eriyttäminen

- Osa luokkahuonekäytänteitä
- Oppilaiden opettaminen heidän omista lähtökohdistaan käsin
- Voi kohdistua sisältöön, prosessiin tai tuotteeseen
- Aivotutkimukset puoltavat eriyttämisen tärkeyttä oppimisessa
- Motivaation tukeminen ja alisuoriutumisen ehkäiseminen

Lahjakkaiden opetus (Tirri & Laine, 2013)

Opintojen nopeuttaminen

- Koulun aloittaminen 6-vuotiaana
- Oppilas hyppää jonkin luokan yli
- Ainekohtainen nopeuttaminen
- Luokaton lukio
- Henkilökohtainen opetussuunnitelma
- Tutkimukset ovat osoittaneet, että nopeuttaminen on paras kasvatuksellinen interventio lahjakkaille sekä tehokasta erityisesti akateemiselle suoriutumiselle (Colangelo et al., 2004)

Lahjakkaiden opetus (Tirri & Laine, 2013)

Opintojen rikastuttaminen

- Lisähaasteita siinä aineessa, jossa oppilaalla on lahjakkuutta
- Kurssit, työpajat, projektit, mentorointi, kilpailut
- Kesäleirit ja –kurssit
- Tietotekniikka ja Internet

Erityislahjakkaiden opetus (Tirri & Laine, 2013)

Kesäleirit

- LUMA-keskuksen kansainvälinen Millenium Youth Camp vuodesta 2010 alkaen
- Luonnontieteellisesti lahjakkaille 16-19-vuotiaille nuorille
- 30 nuorta valitaan yli tuhannesta hakijasta
- Leiri vastaa hyvin nuorten tieteellisiin, sosiaalisiin ja eettisiin odotuksiin

(Tolppanen & Tirri, 2014; Kuusisto & Tirri, 2015)

Erityislahjakkaiden opetus (Tirri & Laine, 2013)

Kilpailut

- Kansainväliset akateemiset Olympialaiset
- Suomi osallistunut vuodesta 1965 lähtien
- Suurin osa Olympialaisiin osallistuneista nuorista on suuntautunut luonnontieteellisille aloille tutkijoiksi yliopistomaailmaan tai insinööreiksi suuriin yrityksiin
- Olympistivalmennus ja kilpailut ovat tarjonneet erityislahjakkaille nuorille myös vertaistukea ja sosiaalisen verkoston

(Tirri, 2002; Tirri & Campbell, 2002)

Erityislahjakkaiden opetus (Tirri & Laine, 2013)

Erityiskoulut

- Erityislukioiden määrä on kasvanut Suomessa viimeisimmän 15 vuoden aikana (Tirri & Kuusisto, 2013)
- Päivölän matematiikkalinja vuodesta 1994 on yksityinen sisäoppilaitos, joka saa rahoituksen Nokialta
- 20 oppilasta vuosittain, jotka suorittavat lukion kahdessa vuodessa
- Tutkimuksen mukaan nuoret ovat hakeutuneet Päivölään nopeutettujen opintojen, heitä kiinnostavien sisältöjen, vertaisten sekä Nokiassa suoritettavan harjoittelun takia (Tirri, 2012).

Lahjakkaan oppilaan koko persoonallisuuden kasvattaminen

- Kasvatuksen päämääränä on onnellisuus (Noddings, 2003)
- Lahjakasta oppilasta ei saa käyttää vain opettajan apuna ja tovereiden tukiopettajana
- Myös lahjakkaalla oppilaalla tulee olla mahdollisuus oppia koulussa uusia asioita ja kehittää lahjakkuuttaan
- Lahjakkaat tarvitsevat erilaisia tukitoimenpiteitä, joilla kaikilla on paikkansa lahjakkaiden opetuksessa